

II. ÉVF. 1901. 7. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN

IN PACE IN IPSUM

ORietur JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSES INVENIT SEI DOMINI

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

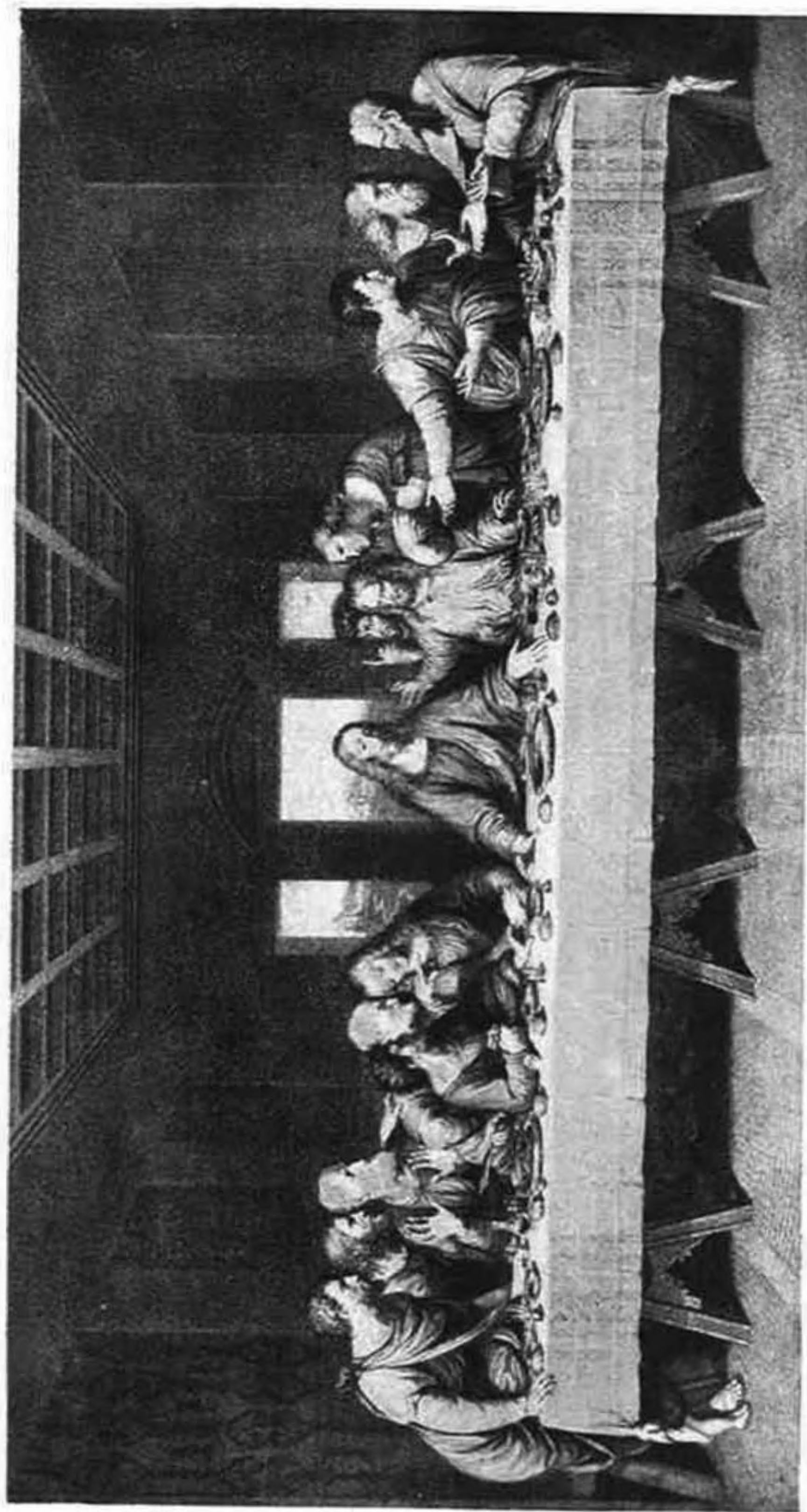

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PLORABUNT SACERDOTES

PARCE POPULO TUO.

LEONARDO DA VINCI : AZ UTOLSÓ VACSORA.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Uj papok — zsenge áldozatok. — Jézus Szive a XX. század menedéke. — Magányban. — Az örökimádás-társulat s a szegény templomokat segítő egyesület terjesztéséről. — Istent enni képtelenség. — Leonardo da Vinci «Utolsó vacsora» képe. — Vagy-vagy! — Oltáregyesületi ügyek: 1. Választmányi ülés. 2. Értesítés. 3. Az Oltáregyesület Csanádegyházmegyében. 4. A kassai egyházmegyében. 5. Tárgyak lajstroma. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Apróságok. — Irodalom. Hirdetések.

Uj papok — zsenge áldozatok.

Országszerte szól a harang, hívja a hiveket örömnünpre, kik lelken-dezve, énekelve sietnek a templomokba, hálát adni az Urnak, nem azért, hogy győzelmes hadjáratban vitték diadalra az ország zászlaját, sem mivel az anyagiakért folytatott nehéz küzdelemben sikerült biztosítani a megélhe-tést, hanem örvend apraja-nagyja, boldog a dussgazdag s a koldus, mert uj papok állnak az oltárnál, hogy bemutassák első izben azt az áldozatot, mely az egész keresztény világrend központja, mely körül az egész katolikus vallás forog. Zsenge áldozat gyanánt mutatják be azok, kik, hogy méltó *áldozópapjai* legyenek a megfoghatatlan, titkos szentmiseáldozatnak, előbb áldozatul adták önmagukat, ifjuságukat, vágyaikat, földi reményeiket, hogy a világ fölé emelkedve, korlátai közül szabadulva, alkalmas közbenjárók legyenek az áldozatra szoruló, áldozati vért szomjazó ember s a végtelen szeretetből magát föláldozó, szívét az emberekért megnyitó Isten között.

A hitetlen világ talán nem érti, vagy a szokatlanságnak, külső fény-nek tulajdonítja, hogy az uj misén oly nagy az érdeklődés, lelkesedés, bámulat, de a hívő katolikus lélek érzi és tudja, hogy itt nagy ünnep van, az isteni szeretet és emberi vágyakozás találkozásának ünnepe, melyen az uj pap először mutatkozik be a világnak, mint hivatásos közbenjáró Isten és ember közt, ki e közbenjárásra, az áldozatban való e találkozás létesité-sére egy élet áldozatával szerzett jogot.

Az ember kezdettől fogva érezte az áldozat szükségességét, mert tudta, hogy mindent Istentől nyert s e tudatnak adott kifejezést, midőn azt, a mi kedves volt szívének, följánlotta Istennek. S midőn az Istentől való függés érzetéhez még a bűn tudata is járult, midőn az Isten birására rendelt, de

lázadás folytán tőle elszakadt ember sirva és keseregve kereste az elveszett paradicsomot, akkor gyult csak ki igazán az áldozati oltárok tüze. Ábeltől és Káintól kezdve a nemzedékek sora ezredéveken át ott csoportosul az égő oltárok körül. Az áldozat tüzénél akar melegedni az ember, mert az Isten szivéről leszakadt világ oly fagyos, hideg; az áldozati tűz fényénél akar a messze távolba nézni, mert oly sűrű, sötét éj borítja a szemhatárt, melyen tul egy boldog hazát, egy mennyországot sejt.

De az a tűz, melyet az oltárokon nem annyira a szeretet, mint inkább a kárhozattól rettegő félelem gyújtott, sem eléggé világos nem volt, hogy fényénél az ember a céljához vezető utat tisztán lássa, sem oly meleget nem árasztott, hogy azok a remegő, didergő szivek fölmelegedhettek volna tőle. Fölhangzott tehát a kiáltás, hogy a legérzőbb, gyengéd, mélységes lelkek, kik képesek az egész emberiség szükségleteit megérteni, nemes vágyait magukévá tenni, halhatatlan reményekért önzetlenül lelkesedni, pótolják az oltárok körül virrasztó népek tehetetlenségét. Talán az ő szivük lángja jobban éleszti majd az áldozati tüzet, mint a százados cédrusok drága fája s az illatos olajok kincset érő nedve. S megjelent a pap az oltár mellett.

A népek szeme bizalommal tekintett reá, ki hivatva volt az áldozatban közbenjárni Isten és ember között. Reá bizták legbecsesebb kincseiket, hogy az oltárra helyezze s megengesztelje velük az istenséget. Beléhelyezték reményüket, hogy ha ők, föld rögéhez tapadt halandók nem képesek fölemelkedni, szárnyára veszi lelküket s Istenhez ragadja a pap, a mennyei közbenjáró.

De ezredéveken át tökéletlen, gyarló volt a legfényesebb áldozat s tökéletlen, gyenge volt a leghatalmasabb papság is. Mert az a buzgóság és lázas vetélkedés, melylyel a nemzetek papjai a népek kincseit áldozat gyanánt tűzbe vetették, az a mézszárlás, melyet az áldozati állatok között a zsidó papok Isten dicsőségére véghez vittek, nem a szeretetnek, hanem az aggódó félelemnek volt megnyilatkozása. A Krisztus előtti ó-korban a félelem uralkodott, ez sarkalta az embereket áldozatokra, ez őrizte a papság tekintélyét és hatalmát.

A rettegés, netalán kinyujtsa Isten büntető jobbját a süllyedt népek fölé, ez sarkalta az embereket, hogy pusztitást vigyenek véghez javaikban, midőn Istennek áldoznak. S ugyanezen érzés látott a papban egy félelmes hatalmat, melyet nem annyira tisztelni, mint inkább dédelgetni kell, nehogy az istentisztelet mechanikáját elhanyagolva, a népre zudítsa a boszuló Isten haragját. Így lett a papság, a félelem révén, lassankint mindenfelé a földi és anyagi hatalom hordozója s így lett kezében, az anyagias és rendetlen hatalmi vágy következményekép, az áldozat üres szertartássá, mechanikus, élettelen, tökéletlen vallásgyakorlattá.

Ezért szól az Ur Malachiás prófétánál már négy századdal a régi tör-

vény megszűnt s a régi rend halála előtt: «Nem kedvellek titeket és az ajándékot nem veszem el kezeitekből. Mert napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek». (Mal. I. 10—11.)

Elérkezett végre a próféták által epedve várt idők teljessége s az új élet és rend szerzője megalapította a szeretetnek tökéletes és tiszta áldozatát s ennek följánlására a lángoló és önfeláldozó szeretetnek tökéletes papságát.

«Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.» E szavak következménye gyanánt születik meg az új áldozat, melyben már nem állatok vére ömlik az ember bűneiért, hanem az Istenember áldott szívének drágalátos vére a bér, mely adósságunkat törleszti s az önfeláldozó isteni szeretet hatalmával egyenliti ki a lázadás következtében megingott erkölcsi egyensúlyt, nyugtatja meg a fölzaklatott szívet s beléülteti a rettegés helyébe a bizalmat és szeretetet s az új oltáron értünk szeretetből megalázkodó és pihegő isteni szívből árad ki az erő, mely azokat a gyarló emberi sziveket lánggra gyújtja s a viszontszeretet hősi cselekedeteire képesíti, melyek láttára a világ leborul s az emberi hőstettekben visszasugárzó isteni szeretetet lelkesedve ünnepli.

Az új áldozatokkal együtt lépett a világba az új papság. «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. A mit én tettem, azt tegyétek ti is», ez a katolikus papságnak Istentől nyert utasítása. Ez alkalommal lépett a pap Jézus Krisztus örökébe, ekkor kapta isteni hatalmát s lett második Krisztussá. Mert valóban végtelen, isteni hatalom a mindenség Urát az oltárra híni s föláldozni. Mózes remegve borult le az égő csipkebokor előtt, melyből az Ur kinyilatkoztatta magát neki s a katolikus pap naponkint tanuja ily fenséges theophaniának. Szent János méltatlannak jelenté ki magát, hogy Krisztus saruinak sziját megoldja s a pap naponkint magához veszi. Őt s folyton jelenné teszi, megörökíti az egy áldozat végtelen áldásait. Valóban szent, angyali rendeltetés. Áldott pillanat, melyben elhangzottak e szavak: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre».

De más jelentősége is van e szavaknak. Krisztus utasítása: «A mit én tettem, azt tegyétek ti is», örök figyelmeztetés és lelkesítés, mely így szól: Az én sorsom lesz a ti osztályrészetek is. A mint én egy élet áldozatával készültem az utolsó nagy áldozatra, úgy kell nektek is önmagatokat föláldozni, hogy a legszentebb áldozatnak méltó bemutatói, Isten és ember barátságának méltó követői legyetek». «Elküldelek, mint juhokat a farkasok közé (Máté X. 16.), hogy türelemmel, szeretettel s ha kell önfeláldozással megszelidítsétek őket». Végtelen a tér, melyen é lelkek szükségleteit kielégítenetek kell; számtalan nép van, kik az én igazságomat szomjazzák, de nem ismerik, elmenvén, tanítsátok őket. Menjétek el távol vidékekre, hova az evangelium fényét még nem árasztotta; térjétek be a fényes világvárosokba, a «civilizáció» gócpontjaira, hol a világosság millió szívben

kialudt már s gyujtsátok meg az isteni szeretet tüzét, melytől lángot fognak a szivek s diadalra segítik az eszmét, melyet képviseltek.

De tudjátok meg, hogy ha engemet üldöztek, titeket is üldözni fognak s hogy az áldozópapnak magának is áldozatnak kell tudni lenni, ha teljesen méltó akar lenni Krisztushoz, ki szintén áldozópap és áldozat volt egy személyben.

S az volt és az mindörökké a katolikus papság dicsősége, hogy e kettős áldozatot elvállalta s az Isten bárányának föláldozásából meritett mindig erőt, hogy az áldozatkészség szellemét önmagában ápolja, a világba kiáraszsza s ezzel annak képét megújítsa.

Ha a katakombák sötétjében az áldozat s áldozópap körül csoportosulnak a hivek, kik e misztikus istenitisztelet homályából hozták magukkal az erőt, melylyel a régi, pogány rendet megdöntötték; ha a börtönben földhöz lánczolt sz. Dénes saját mellére helyezte a kenyeret és bort s ez élő oltáron mutatta be a szent áldozatot, csakhogy rabtársait kitartásra, áldozatra buzdítsa s erősítse, hogy az eszmét, melyért őket üldözik, üldözőik lelkében diadalra juttassák; ha a művelt Európa gyermeke, mint hittérítő, távol Keleten vértanuságra készül, mert a keresztény kulturát csöpögtette a szivekbe s hogy e keresztény tan mellett kitartsanak, hiveit a szentmisében magát föláldozó Istenember példájával s az áldozattá lett Istenért életét adó saját áldozatkészségével buzdítja: e nagyszerű jelenetek láttára értjük a katolikus egyház áldozatának és papságának magasztos fensőbbiségét, páratlan diadalait, örök életét.

Értjük egyuttal a hivek lelkesedését, melylyel az új pap első szentmiséje elé néznek. A krisztusi áldozatkészség új diadala az első szentmise. Azok a fiatal papok, kik remegő szívvvel lépnek az oltárhoz, hogy az élet Urát föláldozzák, föláldozták előbb azt, mi a világnak kedves, szívüknek kívánatos, hogy önmagukat legyőzve tudjanak élni s ha kell, szenvedni és áldozatot viselni a világért. S hogy e hősi vállalkozást hősök módjára vigyék dűlőre, ezért hajolnak remegve a kezük közt pihegő, föláldozott isteni szívre, hogy attól szeretet, bátorságot, kitartást tanuljon az ő áldozatkész, de mégis csak emberi szívük.

A hivek imái kísérik lépteiket, szeretetük és hálájuk tegye könnyüvé és édessé áldozatukat.

G.

Jézus Szive a XX. század menedéke.

(Vége).

Mily eltérő képzetet alkotott magának az Isten-ember a keresztény családról! Minden mondatában, mely a családi életről szól, a szeretetet, a szellemi, tiszta, örök szeretetet hangsulyozza. Ime a felelet, melyet a phariszeusoknak ad, midőn kérdést intéznek hozzá, meg van-e engedve az elválás:

«Nem olvastátok-e, hogy a ki az embert teremtette kezdettől, férfiuvá és asszonynyá teremtette őket? és mondá: Ezért elhagyja az ember atyját és anyját és feleségéhez ragaszkodik és ketten egy testté lesznek. Azért már nem kettő, hanem egy test. A mit tehát Isten egybekötött, ember el ne válassa». (Máté XIX. 4—6.) S midőn a phariseusok tovább faggatták őt, mondván: «Miért parancsolá tehát Mózes váláslevél adása mellett az elválást» e találó szavakkal felel: «A ti szivetek keménysége miatt engedte meg nektek». Ime már ekkor ítélte el a Megváltó azt a pogány gondolkodásmódot, melyet korunkban ismét meg akarnak honosítani. Ennek helyébe ültette Ő a tiszta szereteten alapuló boldog családi életet, melyet annyira nélkülöz korunk, melyet azonban nem fog megtalálhatni mindaddig, míg a szeretet előtte ismeretlen lesz. Ez azonban aligha fog meghonosodni, ha a vallást számüzik, mert a vallás és eszményi, fenkölt szeretet ikertestvérek. Érti a szeretet hiányát korunk, keresi, kutatja, de eredménytelenül, mert a föld ezt meg nem adhatja, a kor pedig nem képes ennek rögén felül-emelkedni. Várjunk s reméljük, hogy az az isteni szeretet, mely megújította a föld színét, föl fogja olvasztani a jeges burkot, mely a sziveket körülveszi s ismét meg fogja honosítani a földön, első sorban a családban az eltűnt szeretetet s boldogságot.

Terjesszük ki most tekintetünket a társadalom szélesebb rétegeire, vizsgáljuk ezek szükségleteit. Egy vészteljes kérdés foglalkoztatja napjainkban az államok vezérférfiait: *a szociális kérdés* s a számtalan politikai forradalom után mind félelmesebben veti előre árnyékát a társadalmi forradalom. Egy század óta rendszeres izgatás foly ez irányban, mi szükségképeni kifolyása a vallási és politikai forradalomnak. Rendszeresen irtották ki a szivekből a keresztény szeretetet s meghonosították bennök a vadságot, a barbárságot, mely egyesülve a műveletlenséggel, ma veszélylyel fenyegeti az emberiség hat ezred-éves fáradságának gyümölcseit. A forradalom jóllétet és boldogságot ígért az alsó néposztályoknak s ezekre támaszkodva tiporta lábbal a történeti jogot s tekintélyt; a boldogság azonban elmaradt, helyébe lépett — az éhség s az elkeseredés, melyeket a sallangós phrasisok el nem oszlatnak. Iparkodnak ugyan a «nagy» doctrinaerek csillapítani a korlátokon túl csapongó szenvedélyeket, de a célhoz vezető helyes módokat nem ismerik.

S e baj tulajdonképeni gyökere szintén az, hogy kitepték e sajnálatra-méltó osztály lelkéből a kereszténységet, a keresztényi szeretetet, türelmet s önmegtagadást. Jól mondja Bougaud, hogy «csak két társadalmi bölcsélet lehetséges. A gyönyör társadalmi bölcsellete és az áldozat társadalmi bölcsellete». ¹ A mult századbéli franczia bölcsélet s a franczia forradalom, mely századunkban a liberalizmus képében diadalmaskodik, az utóbbit emelte

¹ Bougaud : A ker. és korunk. I. 229.

diadalra minden téren. A szeretet vallásával együtt számüzte az önzetlenséget s a keresztényi türelmet s ezzel oly szociális nyomort teremtett, mely ismeretlen volt a keresztény társadalomban. A tőke szivtelensége s önzése egyrészt, a szegény munkásnép türelmetlensége s kétségbeejtő vadsága másrészt, ez jellemzi korunkat; az ennek következtében beállott kínos helyzet háttérbe szorít lassankint minden más kérdést. Egy kis szeretettel meg lehetne az egész kérdést oldani, de ez nem virul azon szivekben, melyeknek talaját a vallásosság éltető nedve nem termékenyíti. A hol Jézus szeretete uralkodik, ott az ily nyomor ismeretlen. Az ő tana ezt kizárja, mert a gazdagot irgalomra, a szegényt türelemre tudja tanítani. Mindjárt nyilvános szereplése kezdetén kifejti Jézus erre vonatkozó tanát a gyönyörű hegyi beszéd elején, az u. n. nyolcz boldogságban. Mind a nyolcz elvre szüksége van a társadalomnak, de főképp kettő emelkedik ki, mint társadalmi bajaink orvoslására első sorban hivatott elvek: «Boldogok a kik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak» és «Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek». Az isteni szeretet sugallta e főséges elveket s örök időkre szóló vezérelveket adott bennök az emberiségnek, mely csak akkor fog boldogulni, ha ezeket átérti s követi.

Jézus nyilvános életéből lépten-nyomon kiolvasható, hogy a társadalmi bajok orvoslására a leghatásosabb eszköz ugy a multban, mint a jelenben a keresztény szeretet, mely egész az önfeláldozásig terjed. Az Isten-ember mutatott erre nézve példát az összes századoknak. Az ő szeretete annyira terjedt, hogy önmagát áldozta föl a kereszt oltárán az emberiség üdveért. S ez a Kálvária ormán büszkén emelkedő titkos jel volt századokon át az emberiség hallgatag tanítója, melynek véráztatta talajából nőttek ki a keresztény szeretet bajnokai. Ez birta rá a gazdagot, hogy a Megváltó szeretetét utánozva, vagyonát a szegényeknek áldozza, a szegényt pedig, hogy nyomorát s kínjait mint szeretet-áldozatot ajánlja föl a mindenség Urának. Ily Jézuséhoz hasonló szivre volna szüksége korunknak is; minden baja elmulnék, ha ez isteni szeretet járná át tagjait. Ezért imádkozzunk s könyörögjünk.

Annak a fáradságteljes és kínos létért való küzdelemnek, melyet napjaink az emberiség legnagyobb részének vivnia kell, számos gyászos és elsomorító következménye van. Legtermészetesebb eredménye a nemes idealizmusnak, a fenkölt gondolkodásmódnak pusztulása. Ha egy élet folytonos anyagi küzdelmek közt telik el, vajmi nehezen érvényesül ott a lélek. Ha az emberből kiölték a gyengédséget, ki fog abban eszményt keresni? S valóban, a mint lépcsőről-lépcsőre tért foglal korunkban az anyagi gondolkodásmód, akként szorul háttérbe a szivekben az eszmény. Egy századon át tartó áldatlan törekvésnek sikerült kiirtania a szivekből a szeretetet a vallás, a család s a társadalom iránt. Egyet nem mert megtámadni:

a hazát. A hazaszeretettel vélt pótolhatni minden más eszményt, de keservesen csalódott, mert a hazaszeretet, mely mindennél inkább kívánja az önfeláldozást, önző szívben nem létezhetik. Kinek szive elhidegült, ki azt az anyagnak szentelé, az a hazaszeretetből legfeljebb rút játékot üzhet önző céljai elérésére.

Az a kérdés merül most föl előttünk, vajjon ezen erényre nézve is Jézusról kell-e példát vennünk? Vannak, kik azt állítják, hogy Jézus előtt a haza csak másodrendű cél az egyetemes emberiség boldogítására irányuló törekvései mellett. Ezt azonban tagadjuk. Igaz, hogy Jézus működése oly egyetemes természetű, mint soha senkié sem volt, de ezen egyetemesség nem zárja ki, hogy Jézus, az ember, első sorban zsidó legyen, a mint hogy csakugyan az is volt s miként minden erényben, úgy az önzetlen hazaszeretetben is örök példaképe ő minden kornak. Első sorban «Izrael fiainak elveszett juhait jött» üdvözíteni; ezeknek szól tanítása, ezeknek körében művelé csodáit s e tekintetben annyira megy, hogy pl. a sareptai asszonynyal szemben tanúsított magatartása talán tulszigorúnak is látszik. (L. Máté XV.) Mily fájdalom fogja el szívét, midőn nemzete megátalkodottságára gondol és sóhajtván kiált föl: Jeruzsálem! Jeruzsálem! mely megöli a prófétákat és megkövezed azokat, kik hozzád küldetnek, hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint a madár az ő fiait az ő szárnyai alá és nem akartad!» (Luk. XIII. 34.) Midőn a templom s a város jövőjére gondol, könyeket hullat, melyeket a népe sorsáért aggódó szive sajtol ki szemeiből. Találóa jegyzi meg erre Várad biboros püspöke, hogy Jézus «a hazafiságot nem teremtette meg, — megvolt ez a görögöknél és rómaiaknál — de könyeivel megszentelte».¹

Jézus nem volt kozmopolita, mint [hogy vallása sem nevelője a kozmopolitizmusnak. A hol igazi kereszténység virul, ott a hazaszeretet sem hiányzik.

Viszont, a hol a keresztény szeretetet kiölték a szivekből, ott csakhamar helyt foglal az önzés s a mint ez meghonosodott, sorra előállnak a modern társadalmi bajok, melyeknek végén a rideg, sivár kozmopolitizmus fenyeget. Igen szépen tünteti föl e processust a «nemzetközi munkás-szövetség»-nek 1869-ben, Genfben szerkesztett nyilatkozata. «A szövetség isten-tagadó, — így szól. — Célja a kultuszok eltörlése . . . a házasságnak, mint politikai, vallási, jogi és polgári intézménynek eltörlése. Célja első sorban az osztályok végleges és tökéletes eltörlése . . . *Visszautasít minden politikai működést, melynek közvetlen és egyenes célja nem a munkásügy győzelme a tőke ellen.*»²

¹ Slauch : Egyházi beszédek. I. 228.

² Baugaud : A ker. és korunk. . . 267.

Ime ide jutott az ember egy századon át tartó forradalom árán, hogy miután megtagadta Istent, elvetette a házasságot, fölforgatta a társadalmi rendet — megtagadja a hazát. Ime következménye annak, hogy a társadalom elszakadt a szeretet vallásától s a szeretet Istenétől.

Hosszu s vészes harczok vetik előre árnyékukat. A világ ismét nagy válság küszöbén áll; egy oly forradalom előestéje közelg, mely beláthatatlan következményeket vonhat maga után. A sok óvszer, mely a veszély elhárítását célozza, hatástalannak bizonyul, mivel hiányzik belőlük egy igen fontos elem: a szeretet. Jól fontoljuk meg e szó súlyát, ezen fordul meg az emberiség sorsa. Vagy a szeretet társadalma lép a mai helyébe, vagy fölbomlik az egész társadalom; e kettő közt lehet választani.

Miként nagy viharok előtt sűrű felhők borítják az égboltozatot s kínos feszültségben van az egész természet, ily állapotban van korunk is. Aggódva várjuk a közelgő vihart, mely pusztulást hord méhében. Megtörténik azonban sokszor, hogy nem pusztulást idéz elő a zivatar, hanem életre kelti a lomha természetet, mely a zivatar után üdébb s virulóbb lesz. Vajjon ez fog-e történni a társadalom egén tornyosuló viharral is? Vajjon a félelem s a legközelebbi rázkódtatások magához térítik-e az embert? Ki fog-e sütni a szeretet napja s föl fogja-e melegíteni a hideg sziveket, ki tudja?

De idézzük elménkbe az «Ember tragédiájá»-nak befejező szavait, melyeket méltán adott a költő az Ur ajkaira: «Mondottam, ember küzdve küzdj és bizva bizzál». Reméljük s bizzunk! hisz könnyű ez nekünk, kik reményünk horgonyát Krisztus szeretetébe vethetjük. S főképp könnyű, mert minden perczen odajárulhatunk az Ő szent hajlékához közvetlenül szemtől-szembe társalognunk vele, kit az ostya szine rejt, de hitünk megmutatja, hol dobog e szentségi Szív. Ehhez forduljunk, az ő szeretetét hívjuk segítségül; Jézus Szive, maradj velünk! Könyörülj rajtunk!

MAGÁNYBAN.

Sivár magány ölébe engemet
Kesergő búnak árnya kergetett.
Sugár elől homály takargat itt
Hegesztve kebelem sebajkait.
Emlékei a messzi multnak
Fülembé halk meséket sugnak.

Kacérkodó, bohó mosoly,
Siránkozó jaj egybefoly
S elosladoz tünékenyen,
Belőle semmisem leszen...
Múlást lehel a kor feléd:
De szent imád örökre véd.

Szepessy László.

Az örökimádás-társulat s a szegény templomokat segítő- egyesület terjesztéséről.

(*P. Boone S. J.* «Manuel du directeur»-je után.)

A társulat alapítása árvaházakban és szegényiskolákban.

A társulat már sok árvaházban és szegényiskolában is meg van alapítva. Itt különösen nagy kitüntetésnek tartják, ha a társulatnak tagjai lehetnek s minden héten egy negyed, vagy fél óráig a szegény templomok javára valamit tehetnek. Ez a kitüntetés csak azon gyermekeknek jut, a kik pontosan megfelelnek kötelességeiknek; hogy ezt a kegyet megnyerjék, semmiféle fáradságot nem kimélnék; az embert igazán meghatja az az erőlködés, a melylyel a szegény gyermekek magukat méltókká akarják tenni annak elérésére. A hol csak megalakult a társulat, mindenütt azonnal nagy javulás észlelhető a gyermekek viselkedésében. Jézus Krisztus szeretete szinte érezhető ez ifjui szivekben, a mint őket magához édesgeti.

Ellenvetések.

Hogy a hívőket a társulattól elidegenítsék, ellenségeink azt a nemtelen vádat hozzák föl ellenünk, hogy a társulat egészen új dolog. És ha úgy volna? volna rá elég ok, hogy elveszük? Tán nem helyeselhet az Úr egy, az újabb szükségleteknek megfelelő új módot? Nem így volt a múlt században vagy napjainkban? Az egyház, a mi anyánk, a kit a Szentlélek irányít állandóan, nem fogadhatja el új szokásokat a jámborság, buzgóság gyakorlatában? Nem volna-e joga új szerzetesrendek, kongregációk alapítására a változott viszonyok s az emberek kívánalmainak megfelelően? Vagy, hogy tárgyunknál maradjunk, nem fokozatosan fogadta-e el s helyeselte az Úr ünnepét, az Oltáriszentséggel való körmeneteket, az örökimádást, a negyvenórai imádást, a legméltóságosabb Oltáriszentség imádására alakult társulatokat, — a mik az egyház első századaiban mind ismeretlenek voltak?

De jól van, legyen ujitás, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget gyakrabban, hosszabb ideig imádjuk, — mi esik nehezükre ezen kívül? Ujdonság talán, ha kölcsönösen buzdítjuk egymást az isteni Szentség imádásában a körmenetekkel, imával, társulatokkal? Nem inkább égető szükség-e ez, egyik gyakorlásmódja annak a kötelezettségnek, hogy a sziveket háladosakká tegyük az Úr Jézus iránt? Ujdonság talán, hogy az istentisztelet illendő megtartására gondot fordítunk, ellátjuk a szegény templomokat a szent titkok megüléséhez szükséges szerekkel, némi kis alamizsnát, némi kis fáradságot hozunk áldozatul annak a Jézus Krisztusnak, a ki a legszegényebb templomban is jelen van? Ha ez ujitás, csak azokért a templomokért van, a melyeket a szerencsétlen forradalom és hitetlen szellem

egészen kifosztott, a hol a hit meggyengülése, a szegénység növekedése védelem, segítség nélkül hagyja a templomokat. Nem tudjuk-e, nem látjuk-e, hogy az egyház első századaiban boldogoknak érezték magukat a hatalmas fejedelmek, ha az Ur templomait ékesíthették? Hogy a jámbor fejedelmnők saját kezökkel készítették az egyházi szereket!? De minek is tartunk mi védőbeszédet egy oly társulat mellett, a melyet az összes püspökök jóváhagytak s Szentséges Atyánk annyi bucsuval halmozott el? Nem akarjuk engedni, hogy a kevésbbé művelt népet, a melyet néhány odavetett szóval is könnyű félrevezetni, bármily ürügy alatt elvonhassák.

2. Egyesek azt hiszik, hogy egy új egyesület a többi jóirányu egyesületek fönnállására káros hatással van.

E vélekedésnek akkor lenne alapja, ha, a kik adakozni szoktak, azoknak buzgósága és bőkezősége nem növekednék a jó egyesületek szaporodtával és ha azok száma, kik érdeklődnek a jó ügy iránt, nem sokasodnék. Rendszerűen az történik, hogy az anyagi és szellemi szükség látása növeli a jótékony lelkek buzgóságát, nagylelkűségét is és az új egyesület érdekében tett fáradozások nagyobbítják a jó ügy barátainak számát. Egyébként nagy jó már az is, hogy egyes családok megszokják az adakozást s az adakozók a szűkölködő emberiségnek is nagy szolgálatot tesznek s azoknak a családoknak is, a kikkel jót tesznek.

Nem kell hinni, hogy a társulat más egyesületnek csak valaha is ártana, sőt kiváló éltető és tápláló szerve lesz a többi jó irányu egyesületnek.

Imádandó Jézus! Tedd eredményessé a lelkekben, a mit a társulat terjesztésére leirtunk, minden faluban, minden plébánián. Esdve kérünk téged, indítsd meg mindazok szívét, a kik sorainkat olvassák, adj nekik erőt, hogy végrehajthassák, a mit te tanácsolsz nekik, add meg a megfelelő eszközöket a te dicsőségedre, imádásodra.

Istent enni képtelenség.

Karkecz Lajos.

X. község lakosai régi időktől fogva torzsalkodnak egymás között, mert a hitegység megtört.

Mig csak katolikusok laktak a helyiségben, vallási szempontból soha sem zördültek össze. Hitték mindazt, mit az Egyház, hogy higyjék, eléjükbe adott; reméltek, ha éltük ege olykor-olykor beborult, egy boldogabb jövőben; szerették egymást, mert a visszavonás ördöge a valláskülömbőség alakjában nem fészkelhette be közéjük magát. Szegények voltak, mint ma, de boldogok.

A reformatio itt is megváltoztatta a közélet képét. Ma farkasszemet

néz a katolikus a reformátussal. Az utóbbi, hogy letiporhassa a gyűlölt pápistát; az első, hogy visszaszorithassa az esztelenül pöffeszkedőt. A küzdelem tere a vallás; a reformátusok fegyvere a vallásgunyolás.

A sok közül jelenben egyet emelek ki, minek fültanuja magam valék.

A szomszédos község lakosai lelkipásztorunk vezetése alatt jubiláris körmenetben keresték föl a kies vidéken fekvő X. község plébániai templomát, hol sz. misét és prédikációt hallgattak. A bucsut vezető lelkész a szent asztalról beszélt, melyet maga a jóságos Isten terített föl, hogy mindenki, ki ő benne hisz, zavartalanul ehesse őt. A lelkész a szent beszéd keretében kifejtette, hogy e szent asztalon maga Jézus Krisztus epedve várakozik reánk a kenyér szine alatt és örvend, hogy esszük őt. Mily balgaság kerülni e szent asztalt; mily könnyelműség nélkülözni őt!

A nagy fénynyel fogadott körmenethez a helybeli reformátusok közül is csatlakoztak, nem vallásos érzelmeik sugallatát követve, hanem kíváncsiságból, hogy láthassák, mit mivelnek ismét a vak pápisták. A ájtatosság véget ért, a zarándokok haza felé vették utjokat. A visszamaradtak pedig a templom homlokzata előtt csoportosultak, köztük Kálvin fölvilágosított atyafiai is.

Márton gazda, ki a megtisztult evangélium legyőzhetetlen előharczosa-képen gerálja magát a községben, megszólal. «A ti vallástok szertartásainak fénye és magasztossága tényleg ellenállhatatlan erővel ragadja magával az embert; szivesen is időzöm templomaitokban, de mikor arra gondolok, hogy az Istent szekrénybe zárjátok s mikor hallom, hogy papotok az ostya imádásáról beszél, szeretnék rögtön elpárologni közületek, mert hát sehogyan sem tud az én fejembe menni az, hogy az ostya Krisztus valóságos teste legyen s hogy a kenyér szine alatt Istent vesszük magunkhoz. A mi papunk nekünk mindig mosolyogva mondja, hogy Istent enni képtelenség. A ti papjaitok pedig, mint ma is, nyíltan kimondják, hogy a szent asztalon maga Krisztus teste várakozik reánk és hogy végtelen nagy örömet érez a fölött, ha eszitek őt. Igazán ezeket hallván, csaknem hangosan nevettem, mert én ezt józan észszel összeegyeztethetőnek nem tartom.»

— Lassabban, öreg — szólta ki a tömegből egy vállas fiatal legény — nem ért kend ahhoz. Miért nem jött kend el ma egy hete is a templomba, akkor meghallgathatta volna a mi plébános urunkat is, ki épen arról beszélt nekünk, a mit maguk gunyolódásképen szoktak imaházunkban a mi szent vallásunkról fecsegni. Én jól megjegyeztem magamnak minden szavát, mert hasonló ellenvetést tett a minap Jóska bácsi is a korcsmában. Neki is megmondottam a magamét, megmondom kendnek is. Ha már egyszer nem átalotta ennyiünk előtt kigunyolni vallásunkat, legyen annyi bátorsága arra is, hogy végighallgasson engem is.

Kend is földműves, meg én is. Mindkettőnknek módjában áll közvet-

lenül megfigyelni mindazt, mi a nagy természet háztartásában történik. Én mindig ámulattal és bámulattal tellek el, mikor látom, hogy egy és ugyanazon talaj olyan különböző természetű és szinpompával ékeskedő növényeket, virágokat hoz létre. A durva anyag, melyet mi annyi fáradsággal turkálunk föl, hogy megélhessünk, adja a növényzetnek a kellő táplálékot. A föld tehát a növényzet táplálékát képezvén, annak anyagává változik át. A föld, mely nem érez, szabad mozgással nem bír, azaz mely helyét önként meg nem változtathatja, olyan valamivé hasonul át, mely már érző képességgel bír ugyan, de helyét önkénytelenül még meg nem változtathatja. A föld anyaga, mint az én parasztikus eszem is fölfogja, csakugyan magasabb rangú lényévé változik át. — Ez is ellenkezik a józan észszel? Hiszen ehhez semmi sem kívántatik több, csak elfogulatlan szemlélődés. Mi magunk, kik nem jártunk nyolcz iskolát, belátni kényszerülünk, mert szemünk előtt folyik le ezen lassu, de biztos átváltozás.

— Egészen más ez — mond hetykén Kálvin lelki fia. — Ezt én sem tagadhatom, mert ugy igaz.

— No lássa kend — folytatja tovább a legény — ez is titok; ezt sem képes kimagyarázni a tudomány; tagadni sem képes, mert mégsem teheti a tudomány magát még előttünk is nevetségessé. Nagyon örülök, hogy kend az első bizonyítékom előtt meghajlik. De ez még nem minden, a mit mondani akartam.

Ugy tudom, hogy kendnek szarvasmarhái, lovai, disznai vannak. Tudom, hogy Kati néni szorgalmas háziasszony s igen sok baromfit tenyészt Budapest számára. Tudom azt is, hogy szeret kend olykor-olykor az erdőben is elkalandozni, hol bizonyára alkalma nyílt már nem egyszer látni, hogy milyen nagy az Uristen állatkertje. Hogyan táplálkoznak ezek?

— De balga kérdésekkel zaklatsz te most, öcsém. Hát hiszen minden földműves ember tudja azt, hogy az állatok a föld terményeiből táplálkoznak, vagy egymást emésztik föl.

— Nagyon helyes — szól a legény. — Nem beszélek most azokról, melyek egymással táplálkoznak, hanem figyeljük meg azokat, melyek kizárólagosan a föld terményeit eszik. A füvet és egyéb terményeket az állat magába veszi, azt saját testévé változtatja át, mert tény az, hogy a táplálék a barmok vérévé és húsvá válik. A föld terményei, szóval: a növények, melyek éreznek ugyan, de még szabad elhatározásból kelt mozgással nem bírnak, olyan magasabb rangú lényekké válnak, melyek nemcsak éreznek, de sőt helyöket is változtathatják. Mi ezt szintén látjuk és tapasztaljuk s soha egyikünknek sem jutott még eszébe, hogy ezt a józan észszel ellenkezőnek mondotta volna.

— Már megint elkalandoztál, öcsém; ugy látszik, hogy a ti plébánosok maholnap benneteket természettudósokká nevel.

— Csalódik, kend — szól a fiatal — nem akar ő bennünket utólérhetetlen vágyakkal terhelni, hanem föl akar bennünket az olyan ellenvetésekkel szemben vértetni, mint a milyeneket most kend tett föl nekünk, melyet aligha gondolt még komolyan.

— Nem ellenvetésképen mondtam én azt, öcsém, hanem azért, hogy kijózanítsalak benneteket.

— No lám, milyen gondosak maguk kálvinisták — szól gunyosan a fiatal. — Köszönjük szépen, de nem kérük belőle. Arra kérek inkább feleletet, hogy összeegyeztethetőnek tartja-e kigyelmed a józan észszel azt, hogy a növény, mint alacsonyabb természetű lény, állattá válik, miután annak táplálékát képezi?

— Már hogyan ellenkezhetnék ez a józan észszel? — felel az öreg — hiszen ez a természet rendes menete. Nem tagadom én azt, hogy a növény, mint táplálék, az állat testévé változik át.

— Pedig lássa, kigyelmed, ez is titok; a tudósok itt is megakadnak, mert semmi biztosat nem tudnak a felől, hogyan megy tulajdonképen végre ezen titokszerű átváltozás. Tapogatóznak, azt mondotta a plébános ur, de a hányan vannak, annyiféle elméletet állítanak föl. Ingadozás jellemzi itt a kutatás eredményét. Egy van ebből is javamra, hogy a második bizonyítékom igazságát sem tudja kigyelmed letagadni, sőt maga is igazolja azt.

A körülállók emelkedtek a bátor kiszólásra, mert hát tisztelettel legyen kimondva, a katolikusok szerfölött gyámoltalanok és bátortalanok vallási dolgokban. Van azonban annyi önérzet még a mai korban is, hogy a vallásukat védők oldala mellé állanak, ha mással, nem legalább tömeges helyesléssel és tömegükkel imponálnak. Ezen helyzet feszélyezni kezdette a hetyke kálvinistát és bátorította az ujkori confesszort. Mindig fokozódó bátorsággal folytatta a diskurzust s közben-közben szivére kötötte Márton gazdának, hogy ha volt bátorsága katolikusok között vallási kérdésben fészkelődni, most legyen türelme őt ki is hallgatni.

— Kigyelmed — szól a fiatal — a vagyonosabb gazdák közül való. Tudjuk, hogy nem csupán aludttejvel, vöröshagymával, zöld paprikával és burgonyával táplálkozik, hanem jóízűen béalatozza a húst is. Sőt ugy halom, hogy egyedüli tápláléka a különböző háziállatok husa. Ezen erősebb táplálék nevelte ki kigyelmedet jól megtermett emberré is és ad erőt a mindennapi munkára. Az érzéssel és szabad mozgással bíró, de csak párával rendelkező alacsonyabb természetű állat a táplálkozásban értelemmel, szabad akarattal és halhatatlan lélekkel bíró felsőbb természetű lénynyé, emberré változott át. Mindez ellenkezik a józan észszel? Pedig ez aztán a nagy titok. Fölfogni képtelenek vagyunk, hogyan történhetik az, hogy a föld anyaga növénynyé, a növény állattá, az állat a táplálkozásban az ember anyagává változzék át. Fölfoghatatlan, de nem lehetetlen. Titok és mégsem kép-

telenség. A fokozatos áthasonulást tehát mi földművesek mindig szem előtt látjuk. Látjuk, bámuljuk, magunknak megmagyarázni nem tudjuk s daczára ezeknek, képtelenségnek még sem tartjuk, mert szemünk előtt naponkint, sőt percenkint teljesednek azok. Ezt tagadja kigyelmed, ha tudja, ha van hozzá lelki bátorsága.

— Látom, öcsém — szól az öreg — hogy megfigyelted a papodat. Én is osztom ezt, mert nem tagadhatom le a napot az égről a nélkül, hogy ki ne nevéssenek, de hát meddig bizonyitgatsz még előttem. Üss a szögnek a fejére, ne bölcsekedjél olyan hosszadalmasan.

— No jó, legyen meg a kigyelmed akarata. Könnyű nekem ebben engedelmeskedni, mert tényleg a bizonyítás végéhez jutottam — szól a fiatal. — A fokozatos áthasonulást tehát elismeri kigyelmed. Nem értem, hogy állapotodhatott meg Márton gazda itten. Nincs magasabb, tökéletesebb lény az embernél? Az Isten talán nem vehető ki a fokozatos áthasonulás titkából? Az ember magasabbra talán nem emelkedhetik? az Istenbe át nem hasonulhat? Ez az ember mély megalázása nélkül nem is gondolható. Az ember eszi Jézus Krisztus testét és issza az ő vérét, ezeket nem hasonítja át önmagává, mint a plébános ur mondotta, hanem az ember hasonul át Jézus Krisztusává, Origenes szerint azon törvény értelmében, hogy ha a magunkhoz vett táplálék alantosabb, mint mi, mi hasonítjuk át, ha pedig magasabb természetű, az hasonít át minket. Ez is titok, mélységes titok, mit az emberi elme föl nem ér, de nem képtelenség.

Az tehát, hogy mi katolikusok a kenyér színe alatt az Istent magát vesszük magunkhoz lelkünk táplálására, a józan észszel nem ellenkezik s így nem is képtelenség. Sőt az volna a képtelenség, ha föltételezzük az Isten végtelen szeretetéről, hogy önmagába, mint végtelenül tökéletes lénybe a teremtés remekét áthasonulni nem engedi. Az emberi méltóságot is sérti tehát a kigyelmed rideg, protestáns fölfogása, de sérti az isteni felséget, ki végtelen szeretetből irántunk emberré lett, hogy bennünket magához emelhessen, hogy az Oltáriszentségben velünk örökre egyesülhessen.

— Erre feleljen kigyelmed — hangzott a tömegben minden felül. Márton gazda szótlanul elszelelt.

A tömeg széteszlott, mert a toronyban deket harangoztak.

Leonardo da Vinci «Utolsó vacsora» képe.

(Legenda.)

Az Oltáriszentség szerzésének jelenete és körülményei számtalan művészt ihlettek már meg s az isteni szeretet legtökéletesebb kiadásának eseménye nem egy műremeknek, világhírű festménynek szolgált tárgyul.

E művészi alkotások között kétségkívül első sorban áll Leonardo da Vinci képe, melyet a tizenötödik század vége felé festett a milanoi Santa Maria delle Grazie domonkos kolostor refectoriumának falára.

E műremek keletkezéséről kedves legenda él az olasz nép ajkán.

E szerint, midőn Leonardo mestere, Andrea Verrochio, halálát közeledni érezte, ágyához hivatta szeretett tanítványát s miután kiemelte művésztének fényoldalait, egyuttal figyelmeztette, hogy festményein gyakran nem egészen eszményi, néha érzékies motívumok is szerepelnek.

— Hozd csak ide, kedves Lenardom — szólt a haldokló mester — utolsó Madonna-képedet.

Az ifju művész engedelmeskedett.

— Lám — szólt remegő hangon a haldokló — e Madonna-arcz finom és nemes vonásai mellett oly kifejezés található, melyet puhának, sőt mi több, érzékiesnek lehet mondani s ez az igaz, katolikus fölfogással meg nem egyeztethető. E szemek tiszták és átlátszók, de oly lélek tükrei, melyben nem annyira a menny, mint inkább a föld sugárzik vissza.

Itt a beteg kimerülve, kis szünetet tartott, majd így folytatta:

— Ez legyen az utolsó kifogás, melyet valamely munkád ellen emelni kell... De, hogy ez utolsó figyelmeztetésemet soha el ne felejtsd s hogy mindig emlékezetedben legyen a haldokló Verrochio figyelmeztetése, alkotásaid sohase legyenek emberi szenvedélynek, hanem tiszta keresztény fölfogásnak hirdetői, ime utolsó cselekedetem.

E szavakra a haldokló művész reszkető kezeivel ketté tépte a festményt s darabjait oda dobta Leonardo lábai elé. A fiatal ember néhány perczig meredten tekintett szigorú mesterére, majd a kép rongyaira, melyre oly büszke volt, mert azzal vélte művészi hírét teljesen megalapíthatni.

Megdöbbenéséből a halállal vivódó ziháló lélegzésc ébresztette föl s midőn a drága élet lassu kialvását látta, elfelejtette egy pillanat alatt az imént szenvedett fájdalmat s szigorú, de szerető mestere ágyához lépve, megragadta hidegülő kezét s könnyek közt kiáltott föl:

— Oh, drága mester, hát csakugyan magamra hagysz?

Verrochio még egyszer fölüté üvegésedő szemeit s az öröm utolsó föllobbanásával rebegé:

— Fiam, diadalmaskodtál magadon... Segítsen meg az Isten... Légy mindig vallásos és erkölcsös... S ha valamikor nagy szükségben volnál művészi pályádon akkor csak hidd Andrea Verrochiot és én... tovább nem folytathatta, az agg művész visszatért Urához, kit oly szeretettel ábrázolt, hogy most színről-szinre szemlélhesse.

A tanítvány zokogva térdelt a drága mester holtteste mellett és sűrű könnyek közt fogadta meg, hogy szavait követni fogja.

Leonardo neve csakhamar bejárta a világot. Egyik remek alkotása a

másikat követte. Szülőföldje, Florencz, elhalmozta a hódolat nyivánitásaival, de a mester nem maradhatott sokáig falai között. Sforza Lajos, Milano hercege, a legfényesebb ajánlatokkal hitta Leonardot udvarába s a művész nem tudott ellenállni a váagnak, hogy Felső-Olaszország fővárosában új és gazdag babérokat gyűjtsön, elfogadta a herceg ajánlatát.

A milanói udvar csakhamar rajongott művészünkért. A herceg minden egyes alkotása után nagyobb bámulattal viseltetett iránta s példáját az egész udvar követte. Leonardo, volt az udvari élet központja. Csak az uralkodó egyik bizalmasa, Teofilo volt ellenlábas a művésznek, kitől befolyását féltette. Leonardo a nélkül, hogy okát tudta volna adni, irtózott ez embertől, ki mindig nyomában volt, mintha csak sejtette volna, mily kellemetlen és bántó jelenléte a mesterre, ki annál nyugtalanabb, izgatottabb és kedvetlenebb lett, minél állhatatosabban kísérte őt, mint egy árnyék az udvaronc sompolygó alakja s minél gyakrabban tűnt föl a szemhatáron rendezetlen haja, fakó arcza, ördögi gunyt tükröző mosolya.

E gyakori találkozás Leonardo munkakedvét teljesen elvette. Ha vászna előtt ült, mint egy kísértet tűnt mindig szemébe Teofilo borzas feje s ekkor keze remegni kezdett, eszméi megzavarodtak s izgatottságában egyik alkotását a másik után semmisítette meg.

A herceg nem kis boszusággal tapasztalta, hogy művésze jó ideje már semmit sem produkált. Teofilo, ki Leonardo tehetségének meddőségén vajmi nagy örömét lelte, Lajos kedvetlenségét fölhasználta s reá birta, hogy a művésznek parancsot adott a herceg képének megfestésére.

Leonardo megdöbbenve értesült ura parancsáról, kiben a megtestesült csufságot kellett volna megfestenie s hogy hizelegjen vagy szépítsen, Andreának tett fogadalma tiltotta.

Rettegve fogott tehát a munkához. Teofilo látva a művész zavarát és sejtve ennek okát, csak annál gyakrabban jelent meg a műteremben. Kaján mosolylyal nézte a befejezése felé közelgő képet s előre is örült a fölháborodásnak, melylyel a hízélgéshez szokott herceg Leonardótól el fog fordulni, ha hiven festett képének csufságát megpillantja.

A kép elkészült. A művész maga is megrettent a torz alaktól, melyet oly hiven ábrázolt. Mind hevesebben vett erőt leikén a keserűség és elszántság, végre a kész festményre rohant s azt darabokra tépte e szavakkal:

— Torzképen nem állhat Leonardo da Vinci neve.

Gunyos és kárörvendő kaczagás hangzott föl erre Leonardo mögött. Teofilo volt, ki a művész kétségbeesett helyzetén gyönyörködött s most sietett a palotába, hogy «merényletét» a hercegnek bejelentse.

Fél óra múlva Leonardo az uralkodó előtt állott. Ez összevont szemöldökkel várta s szigorú hangon kérte tőle számon tetteinek okát.

Leonardo csak izgatottságával és fölhevülésével védekezett, de maga

se hitte, hogy a herczeg e magyarázattal meg lesz elégedve. Azonban ezt nem tudta még egészen elfordítani a világhírű festőtől Teofilo áskálódása s kijelentette, hogy megbocsát, ha egy év leforgása alatt megfesti a domonkosok kolostorában a lehető legtökéletesebben az *utolsó vacsora* képét.

Leonardo megkönnyebbülve távozott a kastélyból.

— Mily jó a herczeg — rebegé — ha arcza oly félelmes is. De most az égiekkel akarok foglalkozni. Az Urat akarom festeni, ki szent vérét ontja ellenségeinek bűn-adósságáért és a tizenkettőt, kik áldozatának tanúi voltak. Ugy akarom őket megörökíteni, a mint 1450 év előtt ültek együtt a szent városban e napon. — Ép nagycsütörtök volt.

Lelke már ott volt Sion hegyén. Kereste az Urnak és tanítványainak arcját. Elképzelte őket különböző helyzetekben. Mily ájtatossággal fogadják az ő testét. Mily megdöbbenéssel tekintenek egymásra az árulás hallatára. Mily szomoruan készülnek az Olajfák hegyére való kivonuláshoz.

De jóllehet, egyik kép a másik után vonult el Leonardo szemei előtt, megdöbbenve vette észre, hogy egyik sem gyakorol maradandó benyomást lelkére.

Lázás sietséggel futott inkább, mint ment a városon keresztül. Egyszerre csak a domonkosok kolostora előtt találta magát.

— Itt kell tehát az Ur vacsoráját megfestenem, mondá — magában s elfogultsággal lépett az ódon falak közé, mélységes aggodalommal, hogy izgatottsága ez alkalommal is tehetetlenségre kárhoztatja.

A templom felől az antifona hangja szólt kivehetőleg: «Coenantibus anem illis accepit Jesus panem» (midőn étkeztek, kezébe vevé Jézus a kenyeret) s Leonardo lelkesen rebegé:

— Oh, ha az evangelium kifejezésteljes leírását megközelíthetném!

— Deditque discipulis suis (s odanyujtá tanítványainak) — hangzott a templom felől.

Leonardo az esti szürkületben, a távoli ének sejtelmes hangjai között haladt a folyosón. Egyszerre csak a refektorium ajtaja előtt állott. Halkan kinyitotta az ajtót, de nem lépte át a küszöböt, szinte megkövülve meredt az elébe táruló képre. Ez nem volt földi látomány — előtte volt az utolsó vacsora Jézussal és tanítványaival.

Ott ült a Mester apostolai körében. Az alkonyat biborsugara, mely átszűrődött az ablakon, az Üdvözítő hosszú, aranyos, göndör fürtei közt játszódott s fejét gloriaként övezte. Komoly, de nyugodt tekintete az asztalon pihen, midőn e szavakat mondja: «Bizony mondom nektek, egy közületek elárul engem». «De ez Atyám akarata», jelzi a bal kezének mozgása s jobbával int: «Elviselem értetek».

Lesújtó hatása volt az Üdvözítő szavainak kedves tanítványára, ki jobbjára felül ült s e szavak hallatára mély szomorúsággal hajtja meg fejét a

Gondviselés végzése előtt. Péter hevesen fölugrik s Judás mögött Jánoshoz hajolva, meggyőződéssel mondja: «Meglásd, az áruló gonoszsága megtörik hatalmán». E szavak mintegy kigyócsipés érték az iskariótit s félig Jézushoz, félig Jánoshoz fordulva, arczátlan merészséggel kérdi: «Vajjon én vagyok-e Uram?» s nem veszi észre, hogy eközben fölborítja jobbával, melyben az árulás díját szorongatja, a sótartót. Jakab, Alphaeus fia, az ijedségtől szinte megdermedt s mindkét kézzel tiltakozik ily föltevés ellen, míg a mellette ülő Máté és Fülöp az asztal jobb végén fölugranak s szótlánul néznek az asztal tulsó felére, hol vajmi nagy az izgatottság. Jakab, János testvére, fölugrott helyéről s mindkét kezével Jézusra mutatva, megdöbbenve fordul András és az agg Bertalan felé, hogy micsoda szavak ezek az Ur ajkán. «Én bizonyára nem árulak el» — erősíti őszinte bizalommal Tádé. «Tekints lelkembe, vajjon képes-e ez árulásra» — erősíti mindkét kezét szívére szorítva Simon. «Hogy mondhatasz tehát hű tanítványaidnak ilyesmit?» — kérdi Tamás, mi alatt mutató ujját csodálkozva emeli föl az Ur előtt.

Leonardo megbüvölve állott a látomány fensége előtt.

— Oh, kedves és magasztos jelenet — kiáltott végre elragadtatásában. — Oh, Krisztus és ti drága apostolok, ha képeiteket így megörökíthetném!

De a nagy fölindulás kimerítette lelkét s eszméletét vesztve esett össze a terem padlóján, honnan az elősiető szerzetesek csak nehezen tudták őt magához téríteni.

A látottak hatalmas impressziót gyakoroltak Leonardo lelkére. Ez a kép nem mosódott el oly gyorsan, mint saját tervei s a biztos diadal érzetében látott a reá bizott föladat megvalósításához. Önbizalmában és reményében most már a hitvány Teofilonak újból gyakran megjelenő alakja sem tudta megzavarni, jóllehet, ez látva a mester bámutatos nyugalját és boldogságát, annál gyakrabban kísértett nála, hogy a reá gyakorolt démoni hatással kétségbeejtse s tönkretégye.

De Leonardo nyugodt maradt s csak mikor Teofilonak mindjobban kivilágló gonosz tervét látta, gondolt kegyetlen boszura. A kolostor refektoriumában serényen dolgozott. Az apostolok képeit egymásután vetette a falra, úgy, a mint azon csodálatos látományban föltűntek szemei előtt. A kép nagyszerű arányai, csodálatos összhangja, mozgalmas élete annál szebb volt, minél több alakot festett meg a művész. Most iskarióti Judás alakjára került a sor s itt nyílt alkalma Leonardonak boszuja kitöltésére. A lehető leghivebben festette Judás helyére Teofilo képét. S e boszutervét a legnagyobb kárörömmel hajtotta végre. Oly szorgalommal festett, mintha csak néhány nap választaná el a kép elkészítésére kitűzött időtől, pedig hónapok állottak még rendelkezésére s a kép Judás alakján és az Üdvözítő arczán kívül már készen volt. S előbb nem pihent, míg az áruló képe el nem készült. Akkor megelégedetten tette le az ecsetet, mert Judásban Teofilo hű képmását festette, egy ravasz lelkületet sugárzó ravasz arcot.

— Most rajtam a sor diadalmaskodni — mondá kárörömmel a mester. — Nyugodjál meg hát szívem, mert most a legszentebbet, az Urat kell festeni.

Nagy lelkesedéssel látott a mester ismét munkához, hogy remekművének központjába a legértékesebb drágakövet, az Ur Jézus képét illeszse. Csakhogy bármennyire iparkodott is az Ur képét azon csodálatos látomány emlékei közül kikeresni, gondolatai, képei összezavarodtak s őt ismét kétségbeesés környezte. Jól emlékezett a testtartásra, öltözetre, de a legszentebb arczról teljesen megfeledkezett.

Hetek és hónapok teltek el kínos bizonytalanságban. Számtalanszor hozzáfogott, hogy képét befejezze, de mindannyiszor csalódottan tette le az ecsetet. Lassankint a városba is kiszivárgott a hír, hogy Leonardo nem tudja befejezni a képet s hogy a herceg, ki az arczképe ellen elkövetett sértés óta gyanus szemmel nézi a mestert, türelmetlen, haragos s hogy Leonardot száműzni akarja s a kép befejezését Michel Angelora bizni.

Leonardo pedig mind közelebb jutott a kétségbeeséshez, mert már beköszöntött a tavasz s csak rövid idő volt még hátra nagycsütörtökig, a mikor a képet az udvarnak be kellett mutatni.

Elérkezett virágvasárnapja s Leonardo kétségbeesett pillantással meredt a befejezetlen képre. Barátja, Ottavio, vigasztalni akarta, de a mester lemondással tekintett bukása és gyászos vége elé. Teofilo a kárörömtől majd megpukkadt.

Nagyhét szerdáján Leonardo kitekintvén háza ablakán, legnagyobb rémületére hercegi katonákat látott a kapuban. Tisztában volt vele, hogy ezek börtönőrei. S csakugyan, alig lépett ki az utcára, a katonák követték őt. Egészen megtörve ért a kolostorba, hol bezárkózott befejezetlen képe mellé. Dolgozni, mint előbb, most sem tudott.

Egyszerre csak eszébe jutott haldokló mesterének ígérete s térdre hullva kiáltott:

— Andrea, Andrea segits — de senkisé sem válaszolt.

Kétségbeesetten s a legrosszabbra elkészülve tért este hajlékába s nézett a holnapi nap kegyetlen ítélete elé.

A hű Ottavio nem tudta tovább hallgatni a mester sóhajait és kétségbeesett panaszait, kiosont az éjjeli csendben s minden cél nélkül sétálgatva egyszerre csak a domonkosok kolostora előtt állott. Meglepetve látta, hogy a refektorium ablakai világosak s a teremben egy óriási alak mozgó árnyékát vette ki. E látomásra — anélkül, hogy magyarázatát tudta volna adni — kimondhatatlan nyugalom költözött a hű barát szívébe s hazatért pihenni.

Másnap, nagycsütörtökön, egész Milano talpon volt. Minden számottevő ember sietett a Santa Maria delle Grazie kolostorba, hogy jelen legyen a híres kép leleplezésén. Ott voltak az egyházi és katonai főméltóságok, a

hatóságok fejei, főurak és előkelő polgárok, kiknek kíváncsi kérdései, tréfái, gunyos vagy szánakozó megjegyzései hangos zsvajjal töltötték be a a tágas termet.

Leonardo a végső kétségbeesés kifejezésével huzúdott meg a vászon mellett, mely a képet takarta.

Hangos és ideges susogás kísérte mozgás jelezte az udvar közeledését. Lajos herczeg komoly ábrázattal haladt el a mélyen meghajló méltóságok sora előtt s elfoglalta a számára készített helyet. Kiséretében csakhamar föltűnt Teofilo ördögi kárörömet sugárzó arcza, mely szinte undorítóvá vált, midőn megtört ellenfelére esett tekintete.

Ekkor a herczeg jelt adott, hogy a vásznat elvonják. Leonardo szive e parancs hallatára összefacsarodott.

A lepel lehullott s a bámulatnak, elragadtatásnak kiáltásai törtek elő a nézők ajkain *a kész festmény láttára s végül a jelenlevők osztatlan tetszésnyilvánítása, magasztaló dicsérete mint egy hang irányult a mozdulatlanul álló művész felé.*

Ez eleinte nem tudta mire vélni a dolgot, de akkor tekintete a képre esett. Eleinte nem akart hinni szemeinek, de újra és újra megnézte a helyet, hova az Üdvözítő alakját szánta s elragadtatva látta ugyanazt a mennyei arcot, mely ama csodálatos látomány alkalmával tűnt föl előtte. Ekkor a tömegben keresztül a kép elé rohant s ott térdre borulva, kitárt karokkal ismételt kiáltá:

— Oh Andrea! Oh Andrea!

A herczeg teljes elismeréssel fordult a művész felé s a kitüntető kegyességnek gazdag jeleivel halmozta el. De ekkor Teofilot kereste.

— Hol van Teofilo? Hol van Teofilo? — Hangzott mindenfelé. De az áruló nem volt található sehol sem; jónak látta még idejekorán kereket oldani.

Egyszerre csak megszólal egy hang:

— Mit keresitek őt? Hisz itt van. S a társaság odafordulva csak most vette észre az áruló Judásban Teofilo gonosz képét.

— Ezt eltaláltad és jól tetted — szólt a herczeg s az egész társaság, mely Teofilonak Leonardo ellen folytatott áskálódását jól ismerte, kitünően mulatott a művész sikerült boszuján. Leonardo diadala teljes volt.

Boldogan sietett haza az ünneplés után Leonardo s újra meg újra rajongó szeretettel gondolt elhunyt mesterére. A hosszú, kegyetlen izgalmak után jóleső, édes álom ereszkedett reá.

Egyszerre csak elhunyt mesterét látta maga előtt ugyanazon arczkifejezéssel, melylyel halála előtt képét bírálta. S Andrea megszólalt.

— Leonardo — így szólt — nem követted utolsó figyelmeztetésemet. «Szeressétek ellenségeiteket; jót tegyetek azokkal, kik benneteket gyűlölnék»,

igy szól Annak parancsa, kinek képét festeni akartad. Szenvedélyed mérgét átöntötted művedre s ezzel a művészi alkotás legszebb ékességét, a nemes harmoniát úgy tönkretetted, hogy az így kelletkezett ellentét lelked egyensúlyát megzavarta s te képtelenné lettél a Legszentebb képét hiven festeni. Isten ugyan megengedte, hogy utolsó ígéretemhez hiven, segítségére jöjjenek s a Fiut fessek, a mint arcját az Atya jobbán látom, de művednek nem jósolhatok hosszú fönmaradást. «Utolsó vacsorád» el fog pusztulni. De ez ne töltsön el keserőséggel, annál inkább, mivel e képpel művészi hited meg van örököltve. S ha képed pusztulásnak indul, késő századok művészei törekedni fognak azt megújítani, de ha sikerül is nekik mindent helyrehozni, a szeretet Urának képét halandó hiven nem festheti. És most Isten veled, fiam. Tudom, ezentul nem fogod engedni, hogy a szenvedély urrá legyen fölötted s ez jövőben tévedéstől és bajtól meg fog őrizni. Isten veled!

Erre Andrea képe eltűnt.

A milanoi Santa Maria delle Grazie domonkos kolostorban ma is látható Leonardo képe. De az idő nagyon megviselte, úgy hogy az eredetiből alig van meg valami, Krisztus képe pedig teljesen lekopott. Ügyetlen kezek a képen többet rontottak mint javítottak, de azért e romokból is sejteni lehet az eredeti nagyszerűségét. Jeles mesterek másolatokat és metszeteket készítettek róla, ezek egyik legszebbikének sikerült utánzata, melyet kedves olvasóinknak nyújtunk.

V. Apolini.

Vagy-vagy!

Egy jóra való, becsületes embernek volt egy fia. De ez semmikép sem ütött apjára; a milyen jó volt az apa, oly gonosz volt a fiu. És az apa minden intelme daczára a fiu a bűn útján maradt. Végre az apa haldoklott. Hivatta fiát és így szólt hozzá:

— Ne várd, hogy hiábavaló szavakat pazaroljak reád, sem jót, sem rosszat. Annak idején nem takarékoskodtam egyikkel sem, de mind hiába volt. Látom, hogyan mult el életed. Te rövid idő alatt pénzemet és birtokomat dinom-dánomban el fogod pazarolni és nem marad számodra más mint szegénység és gyalázat. De akkor csak két ut áll nyitva előtted: vagy lopni és rabolni, vagy kétségbeesni és az lesz a vége, hogy vagy fölakasztanak, vagy magadat akasztod föl. Az első eset a hatóság dolga, a másokra nézve én gondoskodtam. A hátsó kamrában, hol ócska lim-lom hever, pár nap előtt egy kötelet akasztottam a szegre, hogy fáradságodat és pénzedet kimél-

jem. Az a kötél nem szakad el; arra akaszd majd magad annak idején, ott senki sem lát. Lásd ebben apád gondviselését.

Igy szólt az öreg ember és meghalt.

A haldokló komoly szavai által mélyen meghatott fiu, a temetés után csendesen és magába szállva tért vissza a temetőből az apai házba. Nem volt nyugta és akarata ellenére is vágyódott a kamrába, hogy lássa a kötelet, melyet az apa számára készített. És valóban elborzadva látta a kötelet egy szegen függni. Reszketve és még mindig maga előtt látva a haldokló apjának megtört pillantását, közeledett a kötélhez. És lám, midőn a szegről le akarta venni, egy feszületet vett észre mögötte, melynek lábához az apa reszkető kézzel ezen szavakat írta: «Menekülj töredelmes bánattal Jézus Krisztushoz és mentsd meg lelkedet».

A kötél, a feszület és a megható fölírás megtörték a fiu bűnös természetét. Forró könnyek omlottak szemeiből, térdre hullott és fölkiáltott:

— Atyám, bocsáss meg nekem! Igenis, fogadom, bűnbánatot akarok tartani és szegény lelkemet megmenteni!

És szavát tartotta, végre megtért és ezentul valódi keresztény életet élt.

Z.

Oltáregyesületi ügyek.

Választmányi ülés. A központi Oltáregyesület választmánya f. július hó 15-én délután fél 5 órakor új helyiségében, az örökimádási zárdában (IX., Rákos-utca 5.), ülést tartott *Dr. Kiss Aladárné* elnöklete alatt. Az egyesületi igazgató, *Kántor Károly* apát, kir. palotai plébános emelkedett hangulatban üdvözölte a jelenlevő választmányi és terjesztő-hölgyeket,

azon örvendetes alkalomból, hogy első ízben üléseshet a választmány saját — habár ideiglenes — otthonában, az Ur Jézus szomszédságában. Ez örvendetes körülmény, hogy az édes Üdvözítő háza az együletnek is otthona, csak még inkább fogja serkenteni a tagokat, hogy fokozott buzgalommal mutassák ki szeretetüket a Legszezségesebb iránt. A terjesztő-nők sorába fölvetettek Posztoczky Ivánné, szül. Vay grófnő, Szabó Mária és Mischkó Józsefné.

A folyó ügyek elvégzése után az igazgató ismételten meleghangu kéreessel fordul a tagokhoz, hogy előre meghatározott imaórákat vállaljanak s így az apáczákat az imadásban segítsék, az Ur Jézust pedig magára sohase hagyják.

Értesítés. Az Oltáregyesületek ftdő egyházmegyei megbizottjait és a mélyen tisztelt közönséget értesíti az elnökség, hogy ezentul minden, az egyesületet érintő tudósítás, kérdezősködés, pénzküldemény stb., valamint *e lapnak szóló minden küldemény is* az örökimádási zárdában levő uj helyiségbe, *IX. ker. Rákos-utca 5. sz.* alá czimzendő.

Az Oltáregyesület Csanádegyházmegyében. Ftdő Geiger Alajos, egyházmegyei megbizott ur jelentése.

«Noha 1898-ban ültük meg félszázados évfordulóját annak, hogy «a legfölségesebb Oltáriszentség folytonos imádására és a szegény templomok fölszerelésére alakult társulat», az ugynevezett «Oltáregyesület» mint egyházi társulat szerveztetett, azok sorába fölvétetvén és nagyszámu bucsuk kegyelmével ellátva, Brüsszelben legelőször áldásdus tevékenységét megkezdte: mindannak daczára egy mult századbeli fölötte érdekes okmány alapján biztosan tudhatjuk, hogy szent Gellért egyházmegyében már a mult században az örökimádást végezték. Ugyanis a «Gerardusblatt» jelentése szerint 1897 okt. 7-én a csanádi egyházmegyében lévő Szent Hubert nevü községben tartott papi eucharisticus társulati gyűlés alkalmával a plébánia anyakönyveiben egy francia szövegü euch. fölvételi lapot találtak a következő tartalommal: «A legszentebb és legfölségesebb Oltáriszentség legyen mindenkori őrizetünk összes látható és láthatatlan ellenségeink ellen most és halálunk

óráján. Amen. En Masson Mária, imádási órámát junius hó 3-án 8—9 óráig tartom és fölvétettem 1783. évi május hó 24-én. — NB. Halála után e fölvételi lap a szent-huberti plébániára küldessék. Beiratott általam: Plesznigg Xavier de Pernthall s. k. plébános.¹ Ez tehát a legfölségesebb Oltáriszentség örökös imádására rendelt társulat fölvételi lapja akkori időkből, mely még VI. Pius pápa jóváhagyásával néh. Krisztovich Imre akkori csanádi püspök által 1780-ban az akkori öszszes (körülbelül 50) plébániába bevezettetett.

Idők folytán az Oltáregyesület megnyervén jelenlegi szervezetét és a római társulattal egyesítettvén, a csanádi egyházmegye területén is behozatott és teljesíté annak kettős föladatát és üdvös, áldásos célját. Mint rendszeresen, szabályszerűen szervezett társulat, örvendetesen kezdett ez fejlődni annak ujjászervezése után,

¹ Az eredeti okmány francia szövege ugy hangzik: «Que le très saint et très auguste Sacrament de l'autel soit toujours notre sauvegarde contre tous nos ennemis tant visibles, que invisibles, maintenant et à l'heure de notre mort, ainsi soit il. — Moi Marie Masson fái mon heure de l'adoration le troisième de Juin de huit 8 heures jusqu' á neuf 9 je me suis incorporé le 24 de Mai 1783. N. B. Il faut renvoyer après la mort ce Billet á la Paroisse de St. Hubert, inserite par moi Xav. Plesnigg de Pernthall Curé».

Szent Hubert már akkor is virágzó plébániájának lakosai tudvalevőleg a mult század közepe táján vándoroltak be a francia Lotharingiából és telepedtek le Délmagyarországon. Innét a francia név Masson és a francia szöveg. Az aláhuzott szavak a fölvételi lapon a plébános által irattak, a többi nyomtatva van. — Gerardusblatt. 1897. 3.

midőn hét évvel azelőtt egyházmegyénk kegyelmes főpásztora, ft. cserneki és tarkeői Dessewffy Sándor püspök ő nagyméltósága 1894. évi május 5-én 1121. sz. alatt kelt pásztorlevelében az Oltáregyesületet úgy az egyházmegyei papságnak, mint a hívőknek a lehető legmelegebben ajánlotta és őket új fiók-egyletek szervezésére buzdította, lelkesítette. Ezen és azóta már ismételtelen megjelent újabb főpásztori körlevelekre a lefolyt hét év alatt eddig a következő fiókegyletek keletkeztek: Temesvár Józsefvárosban 1894 ápr. 8. óta 298 taggal, Ó-Bessenyő 1894 jun. 15. 81 t., Temes-Szent-András 1894 jul. 13. 76 t., Resiczabánya 1894. aug. 8. 41 t., Lázárföldje 1894 decz. 5. 27 t., Klekk 1894. decz. 15. 65 t., Katalinfalva 1895 jan. 23 óta, Csanádi papnövelde 1895 jan. 25. 47 t., Német-Czernya 1895 máj. 3. 54 t., Tamásfalva 1896 jul. 10. 59 t., Bogsánbánya 1896 aug. 20. A temesvár - józsefvárosi anyaházban a zárdai templom beszentelése óta 1896 okt. 8., Kunágota 1897 jan. 21. 274 t., Párdány 1897 febr. 4. 57 t., Puszt-Földvár 1897 jun. 12. A püspöki árvaházban 1897 ápr. 13. 28 t., Ernesztháza 1897 ápr. 30. 27 t., Ürményháza 1897 decz. 12. 197 t., Végh-Egyháza 1897 decz. 31. 41 t., Gattája 1898 jun. 22. 89 t., Horvát-Neuzina 1899 márcz. 19. 34 t., Wolfsberg 1899 máj. 26. 40 t., Szeged-Alsóvárosban 1899 nov. 22. 159 t., Plosiczon 1900 ápr. 10. 52 t., Magyar-Bánhegyen 1900 ápr. 15. 29 t., és Marczibány-Dombegyházán 1901 febr. 17 óta 72 taggal. Összesen 1689 tag.

Tagsági díjak fejében ezen fiókegyletek részéről eddig a következő adományok folytak be: 1894-ben 206 kor. 4 f, 1895-ben 240 kor. 90 f, 1896-ban 263 kor. 84 f, 1897-ben 305 kor. 76 f, 1898-ban 346 kor. 88 f, 1899-ben 376 kor. 32 fillér és 1900-ban 384 kor. 41 f: Összesen tehát 1901-ig 2024 kor. 15 fillér.

Az egyházmegyei papság az egyes években intencziók végzésével szintén hozzájárult az Oltáregyesület szent céljainak előmozdításához és pedig 1894-ben 512, 1895-ben 583, 1896-ban 1115, 1897-ben 1256, 1898-ban 1283 és 1899-ben 1243, 1900-ban 1531, végül 1901-ben 1581 szentmise. — Összesen tehát eddig: 9104 szentmise!

Hasonlóképen viszont az Oltáregyesület is általában ismert áldásos tevékenységét a csanádi egyházmegye szegényebb sorsu templomaira kiváló nemesszivűséggel és nagylelkű jótékonyágával fordítá, mely szegényebb templomok közül 1894-ben 5, 1895-ben 4, 1896-ban 7, 1897-ben 7, 1898-ban 8, 1899-ben 8 és 1900-ban pedig 12 istenháza részesült nagyszámu és különféle egyházi ruhákban és gyönyörű fölszerelésekben.

Mindezek alapján általában a lefolyt hét év megmutatja, hogy az Oltáregyesület ügye Csanádegyházmegyében évről-évre mindjobban és örvendetesen halad, de azért még nagyon sok volna hátra. Adja a jó Isten, hogy édes Jézusunk imádása, szeretete a jövőben még inkább terjedjen és mindjobban fölvirágozzék!

A kassai egyházmegyében megalakult a *koksó-mindszenti* róm. kath. plébánián az Oltáregylet 225 taggal s minden hó első vasárnapján közös istenitiszteletet tart.

Örömmel értesülünk arról is, hogy Kassán főpásztori engedélylyel minden hó első vasárnapján a legfölségesebb Oltáriszentség az egész nap folyamán ki van téve az apácák templomában, a hol az oltáregyleti tagok a legfölségesebb szentséget nyilvánosan imádják.

A budapesti közp. Oltáregyesület

rendes tagjaitól 1901 május hóban befolyt díjak.

Schmit Luiza 2 k, Schmit Róza 2 k, Reider Józsefné 2 k, Schmit Mária 2 k, Weger Lajosné 4 k, Gergely Vilma 1 k, Pinkay Erzsébet 3 k, Garder Józsefné 1 k, Tihanyi Józsa 1 k, Tihanyi Ilona 24 f, Tihanyi Vilma 2 k, Steinback Anna 1 k, Szabó Márton 1 k, Futó Luiza 4 k, Ft. dr. Csajka Ernő úr által Szent Endréről 90, k Ipolyságh 214 k, Moder-tárna 4 k 80 f, Szalkáról 22 k, Gerely Józsefné 1 k, Fiala, Babirko, Mészáros, Kis, Koracsikné, Hanó, Benkovszky, Sas és Bruderné 4 k 60 f, Novák Teréz 2 k, Huber Alajosné 2 k, Vallari Józsefné 2 k, Grimm Gusztávné 2 k, König Henrikné 2 k, Richter Margit 1 k, Heimbach Ágosta 1 k, Auer Ilona 2 k, Kiss Erzsébet 1 k, Schneider Tezéz 40 f, Bobula Mária 40 f, Nerr Antónia 2 k, Kárász Teréz 24 f, Szirviczky Margit 2 k, Dodrovits Anna 1 k, Dobrovits János 24 f, Dodrovits Jánosné 24 f.

1901 július hóban befolyt díjak.

Hergert Józsefné 4 k, Mihalovics Béláné

4 k, Hanák Kolosné 4 k, Györffi Ignáczné 4 k, Györffi Kálmánné 4 k, Tipold Margit 2 k, Hergert Szeréna 4 k, Garave Árpádné 4 k, Oláh Gáborné 4 k, Kürthy Anna 4 k, Bignio Gyuláné 4 k, Biró Jánosné 4 k, Preisz Borbála 2 k, Szegedi Terézia 2 k 24 f, Harer Gyuláné 20 k, Fonderschmid Károly 4 k, Schwarz Erzsébet 2 k, Pfiiffer Krisztina 1 k, Zalaj Zsuzsanna 1 k, Heslein Borbála 1 k, Heslein Zsuzsanna 1 k, Vilfing Nándorné 4 k, Staffl Jozephin 2 k, Kret Marczella 1 k, Büchelmayer Albert 1 k, Miskolczi Ilona 2 k, Nagy Róza 1 k, Székely Miklósné 2 k, Vida Anna 2 k, öz. Mitterné és Dörfer Henrikné 8 k, öz. Tauffer Emilné 2 k, Tamáskovits Mária 40 f, Buzicska Jozepha 2 k, Boros Erzsébet 1 k, Szabó Mária 1 k, ft. Fraila György gk. plébános a temesvári templomi pénztár részéről 2 k, Fraila György 2 k, Vulkán János 1 k 44 f, Vulkán Kornélné 64 f, Pauleszku Ilona 64 f, Duduska Sánd. 1 k, Pap Mária 1 k, Pojnar János 40 f, Dironka Sim. 40 f, templomi perzsely 1 k 50 f, Péczabó Andrásné 40 f, Reitinger Pálné 40 f, Krاندl Irma 2 k, Kollár Katalin 4 k, özvegy Keresztes Lajosné 24 f, öz. Pécsi Lajosné 24 f, Turányi Anna 40 f, Kovács Julianna 24 f, Pletenik Etel 2 k, Simek József 1 k, Fitos Gyuláné 4 k, Nagy Jánosné 2 k, gróf Vay Dánielné 2 k, Györy Ignáczné 5 k, Csölle Katalin 4 k, Leinner Mihály 2 k, Leinner Olga 2 k, Hollóné 10 k, Zehmann Mária 1 k, Jelinek Josefa 24 f, Thulner Katalin 2 k, Balogh Mária 2 k, ft. Moldován János gör. sz. k. plébános Alsó-Bán a tagoktól 20 k, Beösze Jenőné 2 k, Horváth Sándor 2 k, Holma István 2 k, Maitz Ede 2 k, Pálfi Károly 2 k.

(k = korona, f = fillér.)

(Folytatása következik.)

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1901. évben ajándékozott tárgyakról.

Jelzések: † Plébániatemplom. * Filiaatemplom. ° Kápolna, zárda vagy kórház

XII. A rozsnyói egyházmegyében.

† 2. <i>Csetnek</i> :	1 fehér vecseryepalást	2 corporale
1 pacificale	3 magánstola	6 kehelytörő
1 hármassz. olajtartó	1 velum	6 kéztörő
1 ostyasütővas késekkel.	1 burza	4 palla
° 3. <i>Dobocza</i> :	1 beteglátogat. szelencze	1 öv
1 fehér miseruha	1 füstölő tömjéntartóval	1 oltárterítő
1 fekete miseruha	1 szenteltvizeztartó hintővel	1 félig elhasznált miseruha.
1 viola miseruha	2 vállkendő	

XIII. A Szatmár egyházmegyében.

† 1. <i>Akna-Szlatina</i> :	1 violaszínű vecseryepalást	° 7. <i>Máramaros-Sziget</i> — <i>a Mária-Valeria-növelde</i> <i>részére</i> :
1 fehér vecseryepalást	1 ciboriumköpenyke	1 ciborium
1 fekete palást	1 misekönyv	1 vörös miseruha
1 kehely patenával	1 imatábla.	1 gyászmisekönyv.
1 misekönyv	† 5. <i>Halmi</i> :	° 8. <i>Máramaros-Sziget</i> — <i>a kórházi kápolna ré-</i> <i>szére</i> :
4 fekete ministransruha	1 fekete palást	1 kehely patenával
4 ministerkaring	1 pacificale	1 fehér miseruha.
2 palla.	1 tálcza ámpolnával	* 9. <i>Nagy-Zalacska</i> — <i>Csecsehó</i> :
† 2. <i>Csap</i> :	1 imatábla	1 ciborium
1 ünnepi fehér miseruha	1 hamu- és sótartó	1 fekete palást
1 ünnepi vörös miseruha	2 vörös ministransruha	1 alba
1 fehér-viola magánstola	2 ministerkaring	1 karing
1 ciboriumköpenyke	1 alba	2 vállkendő
1 burza	1 karing	2 corporale
6 vállkendő	2 vállkendő	6 kehelytörő
6 kehelytörő	6 kéztörő	6 kéztörő
6 kéztörő.	1 antipendium.	2 palla.
† 3. <i>Darah</i> :	† 6. <i>Józsefháza</i> :	† 10. <i>Sáros-Oroszi</i> :
1 szenteltvizeztartó hintővel	1 fehér vecseryepalást	1 fekete miseruha
1 sz. olajtartó (betegek-	1 füstölő tömjéntartóval	2 vörös ministransruha
hez)	1 keresztségi sz. olajtartó	4 ministerkaring.
1 ostyasütővas késekkel	2 vörös ministerruha	
1 misekönyv-állvány	1 alba	
2 viola ministransruha	1 oltárterítő.	
4 ministerkaring.		
† 4. <i>Dobó-Buszka</i> :		
1 ciborium		

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillierie, carcassonei püspöktől.

A pusztai manna.

II.

Kora hajnalban siessünk, menjünk, gyűjtsük össze a mannát, a melynek mindennapi kenyerrünké kell válnia.

* * *

Oh isteni manna! Oh eucharisticus kenyér! Oh Jézus! Ki vonakodnék ez eledellel táplálkozni, mikor te erre állhatatosan hívogatsz.

Jöjjetek, kedvesim, jöjjetek, egyétek e kenyeret, a mely érettetek adatott! Igyátok a bort, a melyet én kevertem számotokra! Mert a ki nem eszi az ember fiának testét és nem issza az ő vérét, nem lesz élet ő benne.

Szivesen gondolok arra a buzgalomra, a melylyel a zsidóknak naponkint kellett az Urtól nekik adott mannát összegyűjteniök.

Ennek a valódi és különös izü tápláléknak kétségkívül főleg a kis gyermekek estek mohón neki. Anyáik pedig mosolyogtak gyermekeik mohó naivságán.

Az Ur Isten is meglelégedéssel nézi

a magas égből hálával telt örömét ama népének, a melyet gondviselés-szerű aggodással táplált.

Életünk hajnalán mi is futunk az eucharisticus manna után.

Mint ama kis zsidóké — a mi szivünk is megnyilik a szeretet kenyere előtt, a melylyel a szeretet Istene minket táplálni akar.

Szegény kisdedek, mi — kenyeret kívántunk és ime ő van itt személyesen — és minket zavarba ejt.

De ő, a ki kisdeddé lett, hogy a kisdedeket üdvözítse; így szól papjaihoz: Engedjétek hozzám a kisdedeket!

A papok pedig a jó Mesternek engedelmeskednek és oda engednek minket az Ur asztalához.

Anyáink boldogan mosolyognak; sirnak az örömtől, midőn reánk, a fölötté nagy kegyelemre és szerencsére meghivottakra tekintenek. Az angyalok az égből reánk figyelnek Isten meglelégedetten néz minket.

Ez időtől fogva azután életünk végig, minden reggel szabad — elhagyva ágyunkat — a mennyei manna élvezetére vágyakoznunk.

Minden este pedig, midőn őrző-angyalunk védelme alatt nyugalomra térünk, mi is elmondhatjuk, a mit Mózes mondott Izraelnek: Holnap, holnap, oh lelkem, az Ur dicsőségét fogod látni ragyogni.

Ez a mi mindennapi kenyerrünk. Hajnalhasadtával minden templomban naponkint tálalva van. Az eledel kész, a szolgák is készen állnak a kiszolgálásra.

Menjünk! Bátorság és szeretet!

Hozzuk rendbe lelkünk templomát!
Tisztítsuk meg, nyissuk ki ajkainkat!
Tágítsuk ki szívünket! Isten akarja
azt betölteni. *Meditator.*

A legfölségesebb Oltáriszentség imádása.

7. Imádlak, drága és egyetlen Jegyesem — és elismerem, hogy feltétlenül hű vagy. Engesztelésül mindamaz irántad tanusított lanyhaságért és közönyösségért neked ajánlom a szeráfok buzgóságát, a kikkel reményelem, hogy egykor majd én is mondhatom és énekelhetem:

Imádtassék végnélkül és áldassék a legfölségesebb Oltáriszentség.

Adorator.

VEGYESEK.

Per omnia saecula saeculorum. — Hettinger, a hirneves apologéta írja jeles művében «AusWeltundKirche»: Pertisauban, Tirolban, egy csinos és kitűnő műizléssel épült román stílusú kápolnát találtam... A legkönnyelműbb ember is egy fensőbb világ sejtelmére ébred e szent helyen. Künn hol zajosabban, hol halkabban szól a ritmikusan mozgó tónak folytonos hullámcsapása, az ablakokat a szél meg-megrázza, de benn néma, ájtatos csend honol, mintha csak az örökké-

valóság békéjét élveznők. *Per omnia saecula saeculorum* (mindörökkön örökké) hangzik most a pap szava. Mily nagyszerű, merész szó! Ez a szegény pap e szűk, magányos kápolnában azt állítja, hogy az eszmék, melyeket hirdet, a hivatal, melyet itt gyakorol, örökké fognak élni. Melyik bölcsész, melyik hatalmas fejedelem mert valaha így beszélni? Ez vagy türhetetlen, örültségig fokozott gőg, vagy isteni ígéret és bizonyosság.

Érdekes leírása olvasható egy budapesti szabadelvű s a katholicizmus iránt nem épen jóindulatu lapban a szentmise alatti ájtatosságnak, melyet a páduai szent Antal-templomban a hívek tanusítanak. «Leirhatatlan az a bűbajos hatás — írja az említett lap — a mi itt a lelket az Ur-fölmutatás nagy pillanatában meglepi. Az első csöngetésre nagy suhogás válaszol a templom boltjai alól, mintha valamely láthatatlan erő csapna végig a sokaság feje fölött. A férfiak és asszonyok ezrei borulnak térdre. Sokan egészen a földre is. A napfénytől és márványtól ragyogó előtérben a fehérruhás pap magasra emeli a fehér ostyát s majd utána a borral telt, csillogó aranykelyhet. Az óriási embertömeg leborulva, nesztelenül merül el áhíthatában szent Antal sirja előtt. A légy röpülését is meghallani a nagy csöndességben. Akármiképen gondolkozzatok is, édes felebarátaim, nagyobb erő az, a mi itt van, mindenféle hadseregeknél. Avagy tudtok-e még egy olyan hatalmat, mely annyi ezernyi és annyi mindenféle nemzethez tartozó embert, mint ez itt, akkora

csöndre, rendre és fegyelemre tudna kényszeríteni, hogy még a légy röpülését is meghallja az ember a levegőben. Ez a hit a maga ereje szerint: nagyobb hatalom mindennél, a mit ezen a földön ismerünk».

Igaza van a szellemes írónak. Csak az a baj, hogy az e helyen annyira magasztalt hitet ugyanazon lapban számtalanszor támadják a helyett, hogy ezt az embereket «fegyelmező» és összetartó erőt felebarátjaikban megszilárdítani s így azokat megelégedettebbé tenni törekednének.

IRODALOM.

Folyóiratok. *Jézus Szentséges Szívének Hirnöke.* Kalocsa. A juliusi szám tartalma: Az enyhülés dalaiból. Jézus legszentebb Szívében édes a halál. More Tamás. Jézus szentséges Szívének ügyei. Jézus Krisztus, a századok királya. Szintén az életből. Vegyes házasságok. B. Canisius Péter. Jézus szentséges Szívének áldásai. Az imaapostolkodás havi szándéka juliuban.

Szűz Mária Virágos Kertje. Kalocsa. A juliusi szám tartalma: Boldog árva. Szűz Mária képe a régi magyar pénzekben. Hajnali szép csillag, könnyörögj érettünk. Mária szenvedései. Lappok földjén. Kisebb történetek. Árpádházi boldog Margit, magyar királyleány

szenttéavatási jegyzőkönyve. A boldogságos Szűz tiszteletének nyilvánulási Nyitraegyházmegye területén. Krónika.

A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat juniusi száma a következő változatos tartalommal megjelent: *Az autonómiáról. Csak a vallásról ne beszéljen senki. A fejedelmi beigtatás kérdése Magyarországon,* dr. Rajner Lajostól. *Megtértek csarnoka,* Linder Emilia. *Külföldi szemle.* A szociáldemokrácia átalakulási folyamata. A német protestantizmus köréből. A bajor kormány a katholicizmus ellen. Osztrák kormány és a «Los von Rom» mozgalom. *Dr. Andor Gy. Protestáns Szemle:* «Őszinte kálvinista szó a keresztvédő ifjusághoz». *Pilisi. Krónikás.* Keresztény szociális kurzus. Szent-István-Társulat nagygyűlése. Oszágos Pázmány-Egyesület Nagyváradon. A papok ügye a delegációban. Katholikus autonomia. Apácák magyarsága. — Pap ellen szabad izgatni. *Acanthus. Irodalom. Vegyesek.* — *Via Crucis.* Angolregény, írta: Marion Crawford, fordította: Sziklay János, 2., 3. iv. A tartalmas folyóiratra néhány példányban még mindig elő lehet fizetni évi 8 koronáért vágy ce. ss. 16. Megrendelhető: Kath. Hitvédelmi Folyóirat szerkesztőségében Budapest, VII., Csömöri-ut 32.

Katholikus Hitterjesztési Lapjai. Nagyvárad.

A Szent Család Kis Követe. Pécs. *Páduai Szent Antal Lapja.* Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

Órangyal. Képes gyermeklap. — Győr.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai

1901. évben.

Antalics Emerencia Kis-oroszi, Bagi János Németpárdány, Bujdosó Veron, Balázs Anna, Berecz Teréz, Bathó Rozália, Bódi Veron, Bódi Magdolna, Benedek Teréz, Baráth Rozália Jászberény, Bocskay Terézia Vizlendva, Bouvard Louse Bpest, Bugyi József, Jász Dósa, Béness Erzsébet Levelek, Csontala Kata Vizlendva, Csiszár Emma Bpest, Dallos István Jászberény, Ficzere Katalin Szent-Domonkos, Fülöp Borbála Jászberény, Gazdag Erzsébet Sály, Grósz Terézia Várasszó, Györfi János Jobbágyiban, Hanyánszky Borbála Sály, Horváth Kata Vizlendva, Janucsik Katalin Szent-Erzsébet, Kiss Rozália, Kis Német Anna Jászberény.

Szerkesztő: Dr. Glattfelder Gyula.

JUSTH BÉLA

kárpitos-mester és diszitő,
a budapesti közp. Oltáregyesület
szállítója,

**Budapesten,
VII., Rottenbiller-utca 6a.**

*

Elvállal

*magánlakások, egyesületi-
és körhelyiségek teljes be-
rendezését, továbbá elfogad
és pontosan teljesít minden
e szakmába vágó javítá-
sokat.*

Hetyei Hetyey Sámuel pécsi megyés Püspök Ur Ő Méltóságának kegyes engedelmével
(lásd IV. főpásztori levél 783/901. sz.)

zarándoklat indul Lourdes-ba

Főtiszt. Schulz Károly, esperes-plebános ur lelki vezérlete alatt.

Az elindulás időpontja 1901. augusztus 26.

A visszaérkezés időpontja 1901. szept. 9.

~~~~~ Utirány : ~~~~~

Odamenet: Pécs—Barcs—Kanizsa—Szombathely—Sopron—Bécsujhely—Bécs—Linz—Salzburg—Innsbruck (pihenő-állomás) Landeck—Buchs—Sargans—Pfäffikon—Einsiedeln (pih.-állomás, híres kegyhely) Luzern—Bern—Genf—Lyon (pih.-állomás) Cette—Toulouse—Lourdes.

Visszajövet: Lourdes-tól Genfig úgy mint fent, Genf (pihenő-állomás) Bern—Aarau—Zürich (pihenő-állomás) Sargans, innen ugyanazon uton mint fent Pécs-ig.

Részvételi árak:	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
Pécsről...	...	490 kor.	375 kor.	216 kor.	Szombathelyről 464.50 kor.	351 kor. 200 kor.
Kanizsáról	...	472 «	363 «	203 «	Sopronból ... 451 «	342.50 « 194 «

Ezen árakba be van tudva:

1. Az utazási jegy ára.
2. Nyolcz napi ellátás: Innsbruckban, Einsiedelnben, Lyonban, Genfben, Zürichben 1—1 nap, Lourdesban 3 nap.
3. A kocsi a vasuti állomástól a szállodáig és viszont.
4. A podgyász beszállítása az állomástól a szállodáig és viszont.

Jelentkezni lehet 1901. július hó 15-ig a zarándoklat vezetőjénél, főtiszt. SCHULTZ KÁROLY esperes-plebános urnál Német-Márokon (Baranyamegye). Ugyanott részletes illusztrált programot is lehet kapni.

WALSER-VARGA-féle

Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörű teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos színezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):

a) füzve 2 kor. 60 fill., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papíron, színes rajzokkal (körülbelül 130 képpel):

a) füzve 3 kor., b) vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., c) bőrkötés, vörösvágás 5 kor., d) bőrkötés, aranyvágás 6 kor., e) finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papíron, számos finoman színezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):

a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., b) finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., c) ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betűkkel (Arany Korona nagyságban):

a) jó minőségű papíron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:

A mennyivel terjedelmesebb ez a teljes kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

➤ ➤ Ára a 14 új órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér. ➤ ➤

Az új teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET
KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

➤ Előfizetési ára ➤

Egész évre csak 2 kor. 60 fill.

Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

*Egyházi ruhák
és fehérneműek.*

*Egyházi és egyleti
zászlók. Műhímezés.*

==== *Templom- és kápolna-berendezések.* =====

Kitüntette : Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégebbi
egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ö. cs. és kir. fenségeinek udv. szállítója

BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 15. szám alatt.

==== *Alapított 1863-ik évben.* =====

~~~~~ Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás. ~~~~~

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

*Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-
egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.*

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáció-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímezésekben, valamint hímezett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

